

Bergen, 26. mars 2021

Vestland fylkeskommune

Høyringsuttale, «Berekraftig verdiskaping» - Regional plan for innovasjon og næringsutvikling

Næringsalliansen Vestland vil takke for høvet til å gje innspel til «Berekraftig verdiskaping» - regional plan for innovasjon og næringsutvikling. Alliansen er samansett av 16 næringsråd som representerer kring 3000 bedrifter med meir enn 130.000 arbeidsplassar i Vestland fylke. Vi er nøgde med at planen tydeleg får fram at både næringslivet og offentlege styresmakter må mobiliserast i ein samordna innsats for å skape berekraftige verdiar i åra som kjem.

Næringsalliansen etterlyste alt i april 2020 ein analyse av den dramatiske situasjonen vestlandsverksemdene stod i. «*Det er heilt avgjerande å utvikle ein robust og strategisk handlingsmodell som tar høgde for ulike utviklingsscenario*», skreiv vi. Det var svært oppløftande at Vestland fylkeskommune følgde opp med å få utarbeidd «Vestlandsscenarioene 2020» i nært samarbeid med EY. Analysen vekkjer fortent nasjonal merksemd og medverkar til djupare forståing for korleis vi skal lukkast i det grønne skiftet. Den regionale planen for innovasjon og næringsutvikling byggjer vidare på denne, noko som gir Vestland fylke eit fortrinn i konkurransen med andre regionar.

Vi har eit felles kunnskapsgrunnlag som viser at Vestland har dei aller beste føresetnadane for å lukkast i ei grøn omstilling. Scenarioanalysen peikar på korleis Vestland kan stå fram som den leiande regionen i Europa for innovasjon, forskning og utdanning knytt til havnæringar og fornybar energiproduksjon. Skal vi lukkast, er det fleire innsatsfaktorar som må forsterkast snøggast råd.

Forsyningstryggleik

I Vestland blir det produsert 31 TWh straum i året. Av dette blir 18 TWh sendt ut av fylket. Ein innlysande føresetnad er at ressursane må nyttast der dei skapar mest verdiar, og foredlast vidare i Vestland. Det er høgdramatisk at vi ikkje har nok tilgang på elektrisk kraft til å forsyne ny industri som skapar nye berekraftige arbeidsplassar. Vi veit no at Vestland er uaktuell som vertskap for ein batterifabrikk med inntil 2000 tilsette, og årsaka er truleg manglande forsyningstryggleik. Det er heilt avgjerande at Vestland fylkeskommune medverkar til at forsyningstryggleiken snarast råd vert forsterka. Det bør i denne samanhengen òg vurderast å utsetje elektrifiseringa av installasjonar i Nordsjøen eller å flytte tilkoplingspunkt slik at dei ikkje belastar nett med lite fri kapasitet. Arbeidsplassane på sokkelen forsvinn ikkje som ein konsekvens av ei utsetjing, men på den vestlandske landjorda kan vi alt no telje tapte arbeidsplassar i tusental.

Det er heilt avgjerande at Vestland fylkeskommune medverkar til at forsyningstryggleiken snarast råd vert forsterka. Det gjeld særleg auka nettkapasitet der den i dag ikkje er tilstrekkeleg, men òg auka kapasitet gjennom oppgradering av eksisterande kraftverk og ny fornybar kraftproduksjon. Fylkeskommunen må arbeide for at kortreist, fornybar kraft kan nyttast lokalt til å vidareutvikle eksisterande verksemdar eller skape ny næringsutvikling. Fylkeskommunen må òg arbeide aktivt for at ein i langt større grad kan nytte sjø- og jordkabel på dei høgaste spenningane for å redusere naturinngrep og nærføring til busetnad. Det vil redusere konfliktnivået og medverke til ein raskare og meir effektiv auke i nettkapasiteten.

Næringsalliansen Vestland er svært positiv til at BKK Nett og Statnett no ønskjer at elektrifisering av NOA/Krafla-feltet skal skje direkte frå Samnanger og på den måten leggje til rette både for elektrifisering av sokkelen og landbasert næringsutvikling. Dette vil føre til at Statnett og BKK Nett kan tilby 200 MW kapasitet til ny landbasert industri, etter at Statnett har oppgradert eksisterande nett i regionen. Det er truleg nok til at verksemdar som har fått avslag kan få tildelt kraft. Men det er ikkje nok til at alle dei nye initiativa (til dømes batterifabrikkar) kan realiserast.

Fylket må difor på kort sikt arbeide for at oppgraderinga av eksisterande nettkapasitet skjer raskare enn planane som no ligg føre og på noko lengre sikt sikre ny tilførsle til kystnære regionar.

Forsyningstryggleiken må òg omfatte berekraftig matproduksjon, innan både fiskeri, havbruk og jordbruk. Vestland fylkeskommune må leggje til rette for arealdisponering, kunnskapsutvikling, teknologiutvikling, forskning og innovasjon for å ytterlegare kunne nytte dei naturgitte fortrinna for matproduksjon i fylket. Ein langt større del av råvarene må foredlast lokalt, for å sikre fleire arbeidsplassar og eksportinntekter.

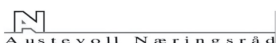
Kompetanse

Vestland fylkeskommune må forsterke eit desentralisert utdanningstilbod i heile fylket. Innovative og inkluderande samfunn er ei av tre hovudsatsingar i planen, og vi deler denne fullt ut. Vestlandsverksemdene kan ikkje lukkast i omstillinga utan tilgang på rett kompetanse. Unge menneske må utdannast der dei bur, og det er ei stor og viktig oppgåve å hindre fråfall og utanforskap. Fylkeskommunen må forsterke samarbeidet med næringslivet på dette feltet, slik at den vidaregåande opplæringa er fleksibel nok til å fange opp skiftande kompetansebehov. Vi ser òg gjerne at utdanningstilbod i havrelaterte næringar vert meir synleggjort og forsterka. Havbruk og fiskeri vil vere svært viktige pilarar i ei berekraftig vestlandsk framtid.

Bergen må synleggjerast

Vi treng ny og berekraftig verdiskaping i alle delar av Vestland fylke. For å lukkast med dette, må storbyen Bergen styrkast. Bergen er vertskap for sterke næringsklynger, forskings- og utdanningsinstitusjonar. Dette må synleggjerast på ein heilt annan måte om Vestland skal styrke posisjonen sin nasjonalt og internasjonalt. Ikkje minst er reiseliv, kultur og kreative næringar viktige for å bygge attraktive, innovative og inkluderande samfunn. Desse høyrer òg med mellom våre viktige eksportretta næringar i framtida.

I planarbeidet er det henta mykje inspirasjon frå «Vestlandsscenarioene 2020». Men der scenarioanalysen tydeleg peika på sju havrelaterte næringar som kan medverke til å tette eksportgapet, er det uklart kva retning den regionale planen vil ta oss i. Ei tydelegare strategisk retning vil gje auka mobilisering i næringslivet og ein meir samordna innsats og verkemiddelbruk frå det offentlege.

Regionalt samspel

«Vestlandsscenarioene 2020» fekk tydeleg fram at verdiskapingspotensialet i Vestland vert utløyst for alvor først når ulike regionar med ulike konkurransefortrinn finn kvarandre. Komplementære regionar skal forsterke kvarandre, ikkje konkurrere. Vi merkar oss at fylkeskommunen teiknar eit nytt regionkart, noko som mellom anna kjem til uttrykk i oppfølginga av scenarioanalysen.

Næringsalliansen har ingen sterke innvendingar mot dette, men ser gjerne at inndelinga vert drøfta nærare.

Vestland fylkeskommune må aktivt medverke til oppgradering av eksisterande fylkesvegnett og utvikling av nye, grønne transportkorridorar. Ein effektiv infrastruktur skapar større bu- og arbeidsregionar, noko som gjer Vestland meir attraktiv i konkurransen med andre regionar.

Næringsalliansen ser fram til å ta aktivt del i det vidare arbeidet med regional oppfølging av «Vestlandsscenarioene 2020» og handlingsprogrammet for «Berekraftig verdiskaping». Utan eit offensivt handlingsprogram er det ikkje mogleg å forankre denne planen breitt i næringslivet. Eit operativt handlingsprogram for 2022-2025 må snarast råd utarbeidast, og det må peike på konkrete satsingsområde med sterk relevans for små og store verksemder i fylket.

Med helsing,

Espen Børhaug
Næringsalliansen Vestland

espen@bergen-chamber.no
918 45 600

